

Emnenr. 7

Fylke: Trams.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Mellisøy

Emne: Skau

Bygdelag:

Oppskr. av: Carl Bertheussen

Gard: Sladdekk

(adresse): Postboks 50, Tramsf.

G.nr. 9. Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eller eige.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke): Se smått.

SVAR

SD:

1. Samanann: "Drott" open "a" "Det blir å drage drotten" - "Een får no høpe på drotten".
2. Følkjelpfar om alle slag gitt. under heven-
nelson. Drott" - "Det var intet skille same
landdrott eller handdrott - (Bare rognbrød
er skau". Bærken er "skarbart") -
3. Å. skaver. Vi held på å skave! (Eenskille se: skjeu)
vi skau er ferdig. "Da vi hadde skaven all". "Drum-
ken skavinga er eg no lei av" - "Da måtte
ha blidd "fullskaven": blitt ferdig engang. "Vi
latte hit med å skave" -
4. Her menes i vår språkbruk: Har ein brukt
bark til krekkjåfån i dattens liggd. (Kan
og sies: Har di, og: har dattken brukt --). Det
menes går inn under "drott". -
5. Vi skaver barken om bare hjærk og skau,
det er: rogn. - Fjærre fins ikke. Den beste
bark hit får man rognbark.
6. Ja, det er rogn same menes "skau" same rogn. -

2
7. Ja, vi kan (hadde) dette rimet:

Visa melke (u)

Kegge smelte (u)

Skava reise (u) Kua på hansen.

Stipa legg smør i ask.

8. Den fiske bark både kua, sau og gjet. Dette best.
Den fiske bark heile vinteren. Og bestandig
blanda med «moll»; fiskeaufall av yngre slag.
Kaustje nu og da blanda med tang -.

9. Fiske kumme bark, au bjørk ville de bli magre
hvis barken blei brukt rikelig. Det blei ikke
meir melk, heller mindre i så fald. Men fiske
de bark au noye kumme, det bli bedre. Det
skal bemerkes at bark, helst ble gitt til
«jeldkua»: Ei jeldkua eller jellkua, er ei sau
ikke er druktig og sam «alra» «stør bøv»:
ikke melken. Bark autas ikke gi melken best smelt.

10. Det er den ordinære kumme - Bjørk hjem til
kummed - sau skaves. Bjørkhestungen blei besje-
ved og ble fiskehjeller, blei «skaven» og «skaven».
Da barken var hjem på de unge stungen kumme
de bli skaven uten i flette noya au -.
Slike aufall blei brukt til kummed (au au-
hyggelige minnerka -)

11. Bare ved heving au noye, kumme det bli sagt
gå i skavlag -.

12. — — .

13. Ordet «marka» eller lignende ikke brukt -.

14. Ikke aktuell.

rd: Emmen. 7.

15. Det er gøres for den ting. Skaving er besjernet
er uac sam gelden fardes. Bjærkeskengeerne uac
lange. Og for lang tid siden var det sat til med mere
til besjere isledeu for skengen. Og deretter ble det
galvanisert jernskening. Sedarazt blei besjernet,
skroven sikendans. - Om innerdars skaving
fortelles under 17. -

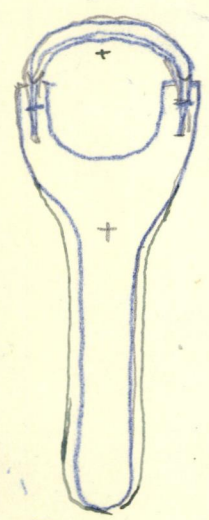

Fig. 1.

16. Skavinga ble utført med en "skavvel". Bare det.
- Det er et jern ast i et treskaft, gjort til 2 skaver med!
Det krumme jernstykke er skarpt egg med bredt ^{ca. 18 cm bredt.} \pm . Se riss
i $\frac{1}{3}$ størrelse. En haken gjennom pekefingeren i sula
for skaftet. (Skaftet i fig 1 og 2 blei for smokkerb. Man
fandt for litt.)

17. Dette med besjernet er nå ferdig med.

Såleis gjorde vi det i 1870-80 årene. Det var gjort
såleis i lange tiden (og like til etter tale 1900):
! De heile bjærkeskenge blei hængt på, så langt
ut på skallet og dem var berre ombrent 2 tommer
tykk. Skalle(t) = tykkeste parten av hüske, som
riset var brönnen av eller botten av sam beib
- blei hængt smått til breusel, uakke i fjosen
til koking av löppinga til kjøen, og uakke til
breusel i stua. Lengda for den uan risveen
va ombrent i hal alu som er var tre å fire
sentimeter. (Om uan vi hadde, va ombrent en
meter lang og firti sentimeter bred og 26 sm.
hög derforre küene veen hænges så lang).
Di tykkaste kjøppan a de uan risveen, dem
klagde vi; dem kranu berre då. Sådan risvee
a stekt breusel.

Men vi kan vil
lesøghuist.

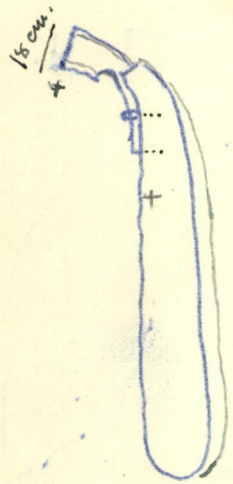

Fig. 2

- De gjore vi så med hüskeleggen. Jan,
uac dem itkje va tykkhar i nerelmen
så fem, högst 3 tommer, så saga vi heile

hústoleggen opp i småsjavel, ei hal stu lang.
 Men når hústoleggen var fjukt så 3 ramma
 (når alle sekkim.) så søgde vi den parten an leggen
 til stranga (Stranger). Den var så'n 2 til 2 1/2
 stu lang og så det hode. Den var småsjav-
 velen bar vi an dagen inn å la i stukkra så
 han kunne hinc til vi tok til å "flekke å
 skave" - . Det kunne vere 6-7 fange (r) an
 den var småveen meser det kunne ligge på
 annen - kvar kvell. Og foruten derra
 kaste Kjeppen og her sukkla an, kunne
 det bli sekken inn 2-3 stranga. I 6-7 ha
 an kvellen var veen sint så naura lósna
 her å da jekk vi igang med å flekke, 2 eller
 3 sam det kunne hinc - . Vi sat på skavla,
 la en sekke, eller gammal lósna på fangst og
 la så Kjeppen (sjavelen) på neuste lare
 og gjare et mesp med lollkvinen så langt
 kom fra mell på Kjeppen og ved til ennen - .
 Og så reio vi naura an å smidde Kjeppen
 å flekke hin ennen. Naura lósna irkje
 lett, bestandi (g) vi måtte fülle et me loll-
 kvinne far å få ho heil ifrå barken. Den
 blei jo mjuktje småmark, men den heile
 naura bredde vi opp på hjærkeleina så ha
 fekk lårte. Detter veit, ho e så overhendi
 go til å tenne opp med i annen - .

Men strangan då, spør du mel. Ja vi flekke
 strangan og. Når vi tok til å flekke - to tre
 glimta å deitje eller vokse, så tok en
 vokren til å skave, Han sat på en skav-
 mel, hadde ei fjukt lósna på neuste
 knie, og på den rette han ennen an Kjeppen
 å skov neuparten; så smidde han den å skov

ämmer sunen. Men strangan skar han i frö
 önst hi nerst mens han hadde han såvnes
 me sunen kalla mot veggen. Så bar vi
 all sam skoven va, ut a hein det i en dange
 skless på gårspårren a strangan reiste
 rögte, m på stånovva. Om vären bar
 vi strangan bort a la dem i lå, borte på
 bergel. Sma sjeovden bar vi i vë-sjöen
 a brökte han itkje får verk vinder eller
 leuger ut. Den brann sam krut, så det
~~sk~~ va itkje farlig am den va mj itkje an
 den ræ risneen i lag med. Bortin, då
 spår me barten, ja den bar dem i fjäsen för
 slisskopten - hi kjem a saian. Han blei
 blanna med feskemoll at Brettåren. Om
 den ting för dalken vel häre, am dotken en-
 gång kjem a spår am hjälpefarel Saag a fare!
 Kjglände a seic at den det fletkneenen
 så va kart, den kaller egentli itkje
 a sjeovde för han e blitt fletkt noora an
 a skoven barten av. Sjeovde kjem vel
 av det a skave.

- Inmer punkt 16. beskriva og skavelen
 skan tru am detta namne(?) står i forbindelse
 med den "Skavhal" her e nemnt i punkt
 18. Nei, det kan det itkje vare; skavdel, e et
 verktyg men "skavhal" ei tilhjelp med a skave.

18. Kj kan sagt alt inmer punkt 17.

19. När vi skou strangan a reise överennen an
 den attimot veggen, brökte vi begge hender
 på skavelen - barten va fö hard a tjukt
 på den drigge vëen. - Det en skavelen sam
 går itkje sjeovden, strangen eller besjeråa (Karl a.).

20. Namni (2) e sagt frammanförelle eller rekkar
sagt, i antikklaun avaförre.

21. Hansett am man sken au ragn eller hjarki,
så kallas harkabekkan i "skjeve" - I
dellau arde: Kjenn der harkstau i "isttje"
Sam i sjeovet; men isttje eller s. -

22. Du den kuz har og fortell i punkt 16. -

23. Sagt i 16. Men og skal nemne at enten
det er snakk om en sjeovet eller flere
så er det sjeovet i et av utvaskt form:
"Og tak en masse sjeovet: i fast hark
di den sjeovet så ligg i veien".

Med di den strangan og fortelle am en
del raleis: "Ta en strange med deg ut"
Bytten den store strangen så kan vi ta
di den to små strangan.

24. Vi tak herre harken - og heilt inn til veien,
men isttje snakke ve med. -

den flinke kansen! Nei då store min, det
håres eventyrlig ut. - Ja, am det var noy-
tre hen skau, og han gjorde lange drag
med stavuden så det blei lange skjeve,
så kjenne Bjørn fo' falt i den fjæret og ele
den og så lakk små skrotet ligge. Men at
det kam en flinkheit, - skal isttje og ha
nakke av!

25. Di lille strangan blei hadd sünd, når kansen
falt han tokte: ammen - stambriid, å ja, når
den steille flaktrid og. -

26. Sam sagt for: det er slutt med den kuz og meir, for
to? år tid sia - kauskje det kaus i "nakke"
lengen hen og den. All en amruvord, helst til det verre!! E. P.